

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0320194 Lilla Heda

Kommun: Växjö

Områdets totala areal: 0,78 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-01-13

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6410 - Fuktängar

6510 - Slätterängar i låglandet

Bevarandesyfte

I Natura 2000-området Lilla Heda är de prioriterade bevarandevärdena bevarandet av ett kulturlandskap med slätterängar som brukas på ett sådant sätt att områdets hävdgynnade biologiska mångfald kan bibehållas och utvecklas. Det främsta syftet är att bibehålla och intensifiera hävden på nuvarande och före detta ängsmark så att den hävdgynnade floran och faunan kan bestå och utvecklas.

Beskrivning av området

Byn Lilla Heda ligger i Sjösås socken i norra delen av Växjö kommun. Det utpekade Natura 2000-området Lilla Heda utgörs av två slätterängar.

Den södra ängen är belägen i en svag sydsluttning med rörligt markvatten där det i den västra delen löper ett mindre handgrävt dike. Naturtypen är Fuktängar (6410) och i den södra halvan av ängen ansamlas vatten så att denna del periodvis är mycket fuktig. De centrala delarna av ängen är välhävdade medan det i utkanterna förekommer igenväxningsvegetation. Ängen är glest bevuxen med björk, varav huvuddelen bör avverkas för att gynna ängsfloran. I söder finns en skyddszon mot den omgivande produktionsskogen där barrträd inte ska förekomma. Floran är artrik för den aktuella naturtypen.

Den norra ängen ligger NO om den södra och är åtskild från den sistnämnda genom en åker där vallodling bedrivs. Området utgörs av ett ca 30 meter brett och 110 meter långt torrängsparti med åkermark längs bägge sidorna. Ängen är välhävdad, men något mossanlupen, vilket skulle kunna avhjälpas genom vårbränning och efterbete (vilket idag inte förekommer). Vid ängens kortsidor möter igenväxningsmark där restaureringsåtgärder behövs för att kunna återuppta slåttern. I väster finns ytterligare ängsmark med restaureringsbehov. Ängen är bevuxen med ek och björk, varav huvuddelen bör avverkas för att gynna floravärdena. Området är en torräng och naturtypen följaktligen Slätterängar i låglandet (6510). Floran är artrik.

Bevarandemål

Den totala arealen hävdade naturliga gräsmarker inom området ska vara minst 0,78 ha. Arealen slätteräng som hävdas genom slätter ska öka. Slätter med efterbete med på slätterängar ska präglade området. På sikt skall all traditionell slättermark inom området skötas genom slätter.

Krontäckningen ska vara gles. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett dominerande inslag.

Igenväxningsvegetation ska inte tillåtas förekomma. Främmande arter ska inte finnas i området. Det ska finnas typiska arter för resepektive naturtyp inkl. slätterblomma, sommarfibbla, slättergubbe, slätterfibbla, solvända, smörbollar, grönvit nattviol och brudsporre.

Vad kan påverka negativt

Utebliven eller felaktig hävd och skötsel, t.ex. slätter med motormanuell gräsrojavare (snöre) eller slätter vid fel tidpunkt, leder på sikt till igenväxning och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.

Tillförsel av kemiska bekämpningsmedel, gödsel eller kalk samt läckage av dessa ämnen från omkringliggande jordbruksmarker med utarmning av floran som följd.

Trampskador, t.ex. vid vinterbete eller vid olämpligt val av eller antal betesdjur.

Markexploatering och annan markanvändningsförändring, t.ex. skogsplantering och vägutbyggnad.

Körning med tyngre fordon kan ge markskador.

Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar kan förändra artsammansättningen i fältskiktet och påverka förutsättningarna för många arter.

Ovan nämnda verksamheter och åtgärder kan påverka området negativt även om de utförs i angränsande områden.

Bevarandeåtgärder

Skydd:

Länsstyrelsen planerar att besluta om biotopskyddsområde i hela Natura 2000-området under 2017.

Skötsel:

De viktigaste bevarandeåtgärderna i området är regelbunden hävd med slätter och efterbete.

Traditionellt ängsbruk med vårstädning, slåtter, höbärgning och efterbete ska ske årligen. Enstaka år med uppehåll i slåttern för att möjliggöra vårbränning får ske.

Bevarandetillstånd

Nationellt:

De äldre fodermarkerna, ängar och betesmarker, som tidigare varit dominerande både arealmässigt och ekonomiskt har idag minskad ekonomisk betydelse. Särskilt slåtterängarna har nästintill helt och hållet utgått ur jordbruksproduktionen. Av den ängsareal som fanns för 100 år sedan, återstår endast en liten rest.

Lilla Heda:

Länsstyrelsen har övertagit skötseln av ängarna och restaureringsåtgärder är planerade de närmsta åren. Förutsättningarna att uppnå gynnsam bevarandestatus i området över tid bedöms vara goda.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Syftet med uppföljningen är att undersöka om de bevarandemål som formulerats i bevarandeplaner och skötselplaner är uppfyllda. Uppföljningen visar om skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6410 - Fuktängar**

Areal: 0,37 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bevarandemål

Negativ påverkan

Bevarandeåtgärder

Bevarandetillstånd

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 0,41 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bevarandemål

Negativ påverkan

Bevarandeåtgärder

Bevarandetillstånd

Dokumentation

Naturvårdsverket: Vägledning för myndigheter
(<http://www.naturvardsverket.se>)

Ängs- och hagmarksinventeringen 1988-1990

Ängs- och betesmarksinventeringen 2000-2004

Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (NBO), Sjösåsbygden.

Naturvårdsprogrammet, Länsstyrelsen 1989.

Handläggare: Love Eriksen

Bilagor

Bilaga 1. Information om Natura 2000

Bilaga 2. Naturtypskarta

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

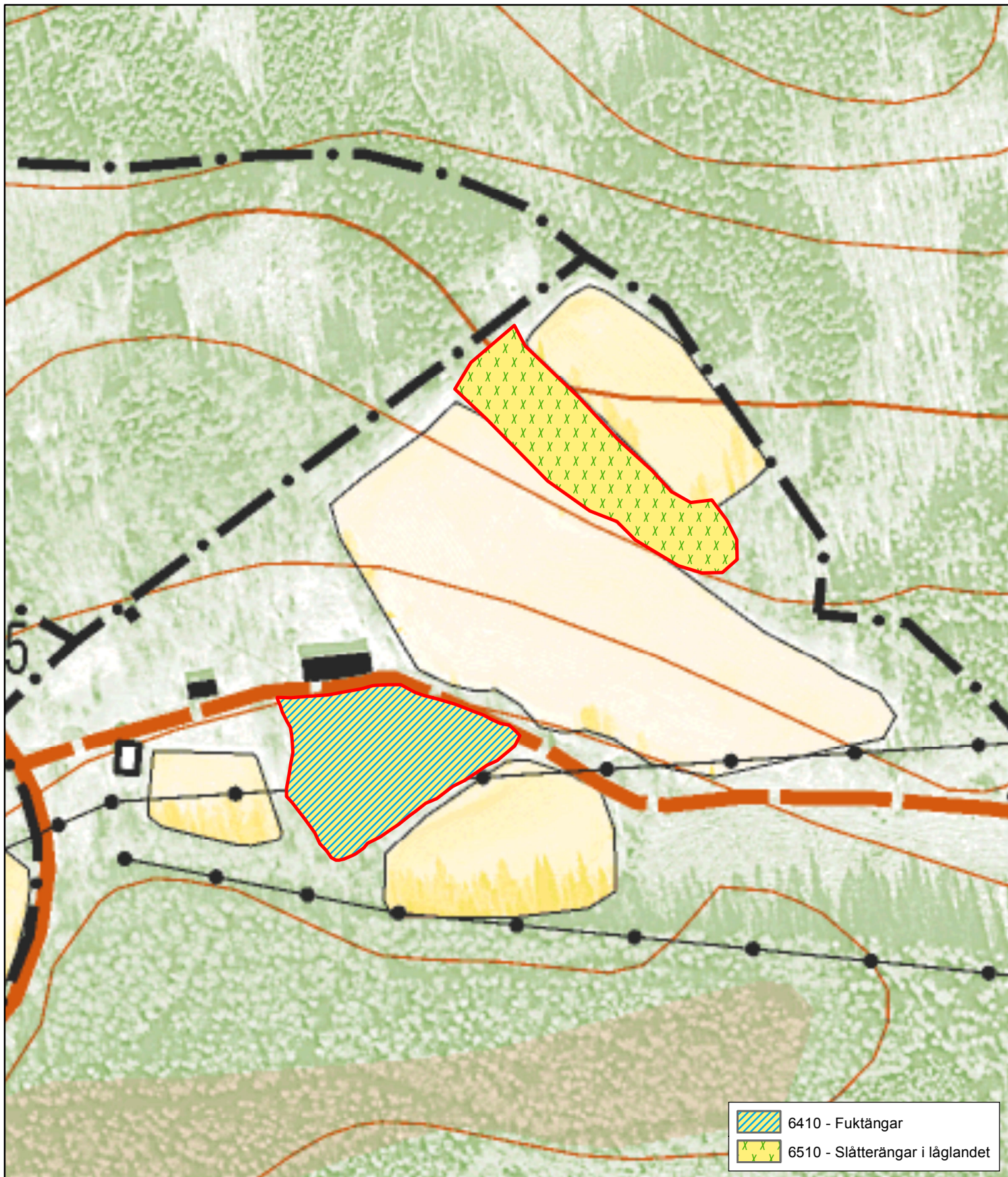
Kartor

Information om naturtyperns utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor, linje, punkter.)

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

Natura 2000-området Lilla Heda - SE0320194

Bilaga 2

0 20 40 80 meter

1:2 000

LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN